

Toendrarietgans (*Anser serrirostris*)¹³ A039¹⁴

1. Status:

Niet in Bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Voor Natura 2000 relevant als niet-broedvogel.

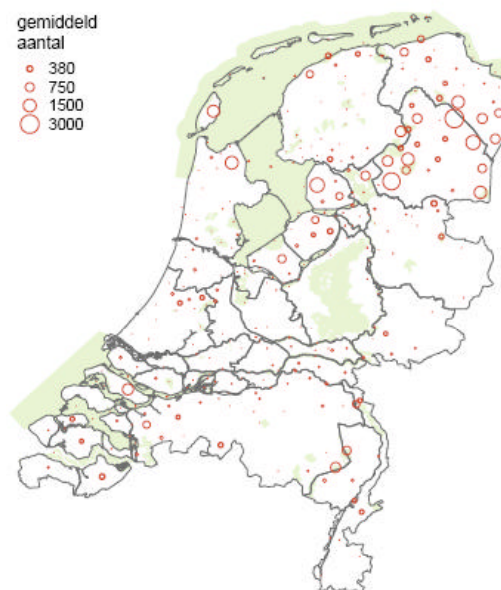
2. Kenschets

Beschrijving: De toendrarietgans is kleiner dan de taigarietgans. De soort overwintert hoofdzakelijk aan de Oostzee in Polen, Duitsland en Zweden. Kleine deelpopulaties overwinteren jaarlijks, ook in zachte winters, in Nederland, maar vooral bij strenge kou verschijnen de kleinere 'geelbekken' in grotere aantallen in Nederland.

Relatief belang binnen Europa: De broedgebieden van in Nederland overwinterende taigarietganzen liggen in de arctische gebieden van Europees Rusland. Deze ganzen behoren tot een West- en Midden-Europese winterpopulatie met een geschatte omvang van 600.000 vogels. In de periode 2000-2004 overwinterde gemiddeld omstreeks 27% in Nederland.

3. Bijdrage van gebieden

Huidige verspreiding en voorkomen binnen Nederland: Bekende pleisterplaatsen van de toendrarietgans liggen langs de kust van de Waddenzee, in de Veenkoloniën, Zuidwest-Drenthe, Flevoland, op Overflakkee en in de Peel. Daarnaast komen kleine aantallen voor in graslandgebieden in het rivierengebied.

Verspreidingskaart toendrarietgans

Huidig voorkomen en Natura 2000: 13% van het foerageren van de Nederlandse populatie van de toendrarietgans gebeurt in Vogelrichtlijngebieden. De meeste toendrarietganzen zitten verspreid in het agrarische gebied. Een aantal Vogelrichtlijngebieden heeft een belangrijke functie als slaappleaats.

¹³ In *Waterbird Population Estimates – Third Edition* met de wetenschappelijke naam *Anser fabalis rossicus*.

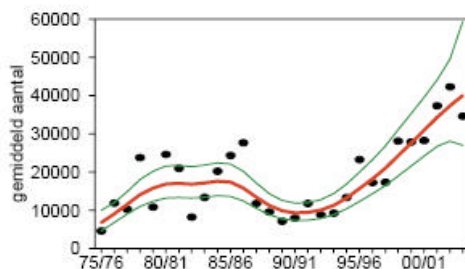
¹⁴ Heeft dezelfde Europese code (A039) als de taigarietgans, omdat beide typen op Europees niveau als één soort beschouwd worden

Gebied	Functie: foerage en/of slapen	Gemiddeld seizoensmaximum 99/00-03/04
(001) Waddenzee	s	22.000
(072) IJsselmeer	s	19.500
(033) Bargerveen	s	17.600
(023) Fochteloërveen	s	11.100
(140) Groote Peel	s	11.000
(139) Deurnsche Peel & Mariapeel	s	6.000
(030) Dwingelderveld	s	5.900
(075) Ketelmeer & Vossemeer	s	5.500
(040) Engbertsdijkvenen	s	4.000
(074) Zwarte Meer	s	2.000

Aantallen toendrarietgans in Natura 2000 gebieden

4. Beoordeling landelijke staat van instandhouding

Trends in Nederland: Tussen 1960-1980 lagen de belangrijkste pleisterplaatsen van de toendrarietgans in Noordoost-Groningen, Noordwest-Overijssel en het Deltagebied. Daarna heeft het voorkomen zich uitgebreid naar Oost-Groningen, de Wieringermeer, het rivierengebied en de Peel. Het is onduidelijk of deze areaaluitbreiding meteen ging gepaard met een toename van het aantal.

Aantalsontwikkeling toendrarietgans

Recente ontwikkelingen: De toendrarietgans is matig toegenomen na 1981 en sterk toegenomen in de laatste tien jaar.

Beoordelingsaspect natuurlijk verspreidingsgebied: gunstig

De verspreiding van de toendrarietgans is in de laatste twintig jaar min of meer stabiel gebleven.

Beoordelingsaspect populatie: gunstig

De aantallen van de toendrarietgans zijn in de laatste twintig jaar toegenomen.

Beoordelingsaspect leefgebied: gunstig

De omvang en de kwaliteit van voor de toendrarietgans geschikt leefgebied nemen niet wezenlijk af.

Beoordelingsaspect toekomstperspectief: gunstig

Het is niet te verwachten dat de omstandigheden voor de toendrarietgans wezenlijk zullen verslechteren.

Definitie gunstige staat van instandhouding: Behoud van de huidige situatie is voldoende voor deze soort.

Oordeel: gunstig

Beoordeling Staat van Instandhouding		
Aspect	1981	2004
Verspreiding	gunstig	gunstig
Populatie	gunstig	gunstig
Leefgebied	gunstig	gunstig
Toekomst	gunstig	gunstig
Eindoordeel	gunstig	gunstig

5. Bronnen

- Burgers, J., J.J. Smit & H. van der Voet, 1991. Origins and systematics of two types of Bean Goose *Anser fabalis* (Latham, 1787) wintering in The Netherlands. *Ardea* 79: 307-315.
- Ebbinge B.S., Müskens G.J.D.M., Oord J.D., Beintema A.J. & van den Brink N.W. 2000. Stuurbaarheid van ganzen door verjaging en flankerende jacht rondom het ganzenopvanggebied Oost-Dongeradeel (Friesland) in 1999-2000. *Alterra-rapport 128*. Alterra, Wageningen.
- Feenstra H. 1998. *Ganzen op en nabij het Fochteloërveen 1993-1998*. Rapport Vereniging Natuurmonumenten.
- Koffijberg K., Voslamber B. & van Winden E. 1997. *Ganzen en zwanen in Nederland: overzicht van pleisterplaatsen in de periode 1985-94*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Kowallik C. 2002. *Auswirkungen von Windenergieanlagen, Straßen und Gebäuden auf die Raumnutzung von Nonnengänsen und ein Prognose-Verfahren zur Konfliktbewertung*. Doctoraalverslag, Carl von Ossietzky Universiteit Oldenburg, Oldenburg.
- Madsen J. & Fox A.D. 1995. Impacts of hunting disturbance on waterbirds - a review. *Wildl. Biol.* 1: 193-207.
- Madsen J., Cracknell G. & Fox A.D. (eds) 1999. *Goose populations in the western Palearctic: a review of status and distribution*. Wetlands International Special Publication 48/NERI, Wageningen/Rønde.
- Schreiber M. 2000. *Windkraftanlagen als Störquellen für Gastvögel*. In: Winkelbrandt A., Bless R., Herbert M., Kröger K., Merck T., Netz-Gerten B., Schiller J., Schubert S. & Schweppe-Kraft B. (eds), *Empfehlungen des Bundesamtes für Naturschutz zu naturschutzverträglichen Windkraftanlagen*. Bundesamt für Naturschutz, Bonn-Bad Godesberg.
- Voslamber B. 1989. *Foerageergebieden van de Dollardganzen*. Rapport. Provinciaal Planologische Dienst, Groningen.
- Wille V. 2000. *Grenzen der Anpassungsfähigkeit überwinternder Wildgänse an anthropogene Nutzungen*. PhD Thesis, Univ. Osnabrück. Cuvillier, Göttingen.
- Winkelman J.E. 1989. *Vogels en het windpark nabij Urk (NOP): aanvaringslachtoffers en verstoring van pleisterende eenden, ganzen en zwanen*. RIN-rapport 89-15. RIN, Arnhem.